

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ В УМОВАХ ЗМІН НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Хмеленко Г.Г., к.е.н., доцент,
Хмеленко О.В., к.е.н., доцент (ХНЕУ)*

Сучасність характеризується несподіваними змінами в економічного становища промислового підприємства, що пов'язано з різноманітними факторами впливу, тому керівництво потребує адекватного показника для оцінки становища виробництва на будь який час для забезпечення економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, система безпеки, діагностика фінансово-господарської діяльності, зміни на підприємстві, методи оцінки, індикатори, стійкість.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Важливим етапом оцінки стану економічної безпеки підприємства виступає проведення аналізу змін на підприємстві та діагностики фінансово-господарської діяльності, в основі яких є всебічне вивчення технологічного рівня виробництва, якості і конкурентоспроможності продукції, забезпеченості матеріально-технічними, трудовими і фінансовими ресурсами та чинники підвищення економічної ефективності їх використання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем економічної безпеки присвячені праці багатьох фахівців в галузі економіки. Зокрема, О.І. Барановський розглянув питання фінансової безпеки держави, І.А. Бланк присвятив свої праці питанням управління безпекою підприємства. С.Б. Довбня, Н.Ю. Гічова, С.М. Ілляшенко запропонували методи діагностики рівня економічної безпеки підприємства, Л.Б. Долінський, Д.П. Сашук розробили новий підхід щодо оцінки надійності підприємств, М. Войнаренко, О. Яременко запропонували механізм побудови управління економічною безпекою підприємств на основі відхилень від нормативних показників.

Попри те, в умовах глобальної економічної кризи питання економічної безпеки набули ще більшого значення.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Проведені дослідження і сформульовані теоретичні аспекти економічної безпеки,

методологічні принципи оцінки її стану стосовно промислового підприємства вимагають уточнити і доповнити розповсюджені методи аналізу і діагностики з урахуванням можливих змін на підприємстві.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження концептуальних основ економічної безпеки підприємств у сучасних умовах функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз фінансово-економічного стану підприємства відображає всі сторони і характеристики виробничо-економічної діяльності і фінансово-економічні результати цієї діяльності, об'єднує ретроспекцію (аналіз попереднього періоду, історичні аспекти становлення підприємства), діагноз (систематизована характеристика реального стану) та прогнозування перспективного або можливого стану. Таке об'єднання вбачає зміни, які не лише відбуваються на підприємстві, а й безпосередньо впливають на економічну безпеку діяльності підприємства.

Аналіз і діагностика фінансово-економічного стану підприємства проводяться в цілях виконання контрольних, облікових, стимулюючих, організаційних, індикативних, управлінських функцій. Класифікація видів аналізу із застосуванням різних критеріїв наведена в табл. 1.

При оцінці стану економічної безпеки необхідно в тому або іншому ступені застосовувати всі види аналізу залежно від цільового призначення аналізу.

Таблиця 1

Класифікація видів аналізу фінансово-економічного стану підприємства

Класифікаційна ознака	Вид аналізу
Об'єкт	Структурний, функціональний
Періодичність проведення	Систематичний, епізодичний (точковий)
Мета	Внутрішній, порівняльний
Характер	Динамічний, статичний
Масштаб	Комплексний (системний), локальний (об'єктний)
Зміст	Наочний, операційно-процедурний
Форма оцінки результатів	Кількісний, якісний
Суб'єкт	Аналіз господарюючого суб'єкта (самоаналіз) Аналіз зовнішніх структур (зовнішній аналіз)
Метод	Статистичний, факторний, експертний

Забезпечення економічної безпеки діяльності підприємства вимагає створення на власній системі безпеки, метою функціонування якої є своєчасне виявлення і запобігання небезпекам і загрозам, забезпечення досягнення підприємством мети діяльності. Реалізація даної мети відбувається на основі вирішення цілого комплексу завдань, необхідних для забезпечення безпеки підприємства за допомогою організації моніторингу.

Забезпечення економічної безпеки підприємства вимагає забезпечення стійкості кожної окремої складової діяльності підприємства з урахуванням змін та наданням їй можливості виконувати свої зобов'язання без перешкод та зовнішньої допомоги.

При цьому підприємство вважатиметься економічно безпечним, якщо показники діяльності, в стані дестабілізації, незначно відхиляються від стану рівноваги, а всі наступні рухи залишаються у відносно малій відстані від рівноваги.

Виходячи з вище сказаного організація економічної безпеки повинна включати наступні етапи: моніторинг стану підприємства; експертна структуризація; визначення змін на підприємстві; вибір постійних індикаторів; попередня формалізація аналітичних матеріалів; ієрархічне впорядкування, фільтрація і обробка інформації, графічна візуалізація даних; виявлення закономірностей і стійких тенденцій щодо впливу зонішнього середовища.

Взаємозв'язок цих понять можна побачити у таблиці 2

Таблиця 2

Взаємозв'язок рівней безпеки з фінансово-економічним станом підприємства

Рівень безпеки	Характеристика фінансово-економічного стану підприємства
Відносна безпека	властива підприємствам, які знаходяться в стані фінансової напруженості; потенційна платоспроможність, резерв власних запасів утримує їх в області безпеки.
Зона достатньої стійкості	безпека оптимальна, становище підприємств надійно, платоспроможність гарантована
Зона суперстійкості	безпека максимальна, платоспроможність абсолютна, що дає підприємствам, що перебувають у цій зоні, положення незалежності по відношенню до інших учасників ринку

Таким чином, узагальнення вище наведеного дозволяє внести корективи щодо теоретичного трактування змісту категорії «Економічна безпека». Економічну безпеку підприємства в загальному значенні слід розуміти як здатність протистояти перешкодам, вчасно реагувати на зміни у його функціонуванні для того, щоб здійснювати процес виробництва.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку
При оцінці стану економічної безпеки підприємства разом з такими методами як експертний, рейтинговий, статистичний доцільно ширше застосовувати метод моніторингу стану підприємства, який відрізняється постійністю, систематизацією, детальним поточним спостереженням за фінансово-економічним станом підприємства. Саме моніторинг дає можливість враховувати та вчасно реагувати на зміни, які відбуваються на підприємстві.

Анотація: Современность характеризуется неожиданными изменениями экономического положения промышленного предприятия, что связано с различными факторами влияния, поэтому руководству необходим адекватный показатель оценки состояния производства в любой период времени для обеспечения экономической безопасности предприятия.

Ключевые слова: экономическая безопасность предприятия, система безопасности, диагностика финансово-хозяйственной деятельности, изменения на предприятии, методы оценки, индикаторы, устойчивость.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Барановський О.І. Фінансова безпека: монографія. Інститут економічного прогнозування / О.І.Барановський. - К.: Фенікс, 1999.
2. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А.Бланк. - К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. - 784 с.
3. Довбня С.Б. Диагностика рівня економічної безпеки підприємства / С.Б.Довбня, Н.Ю.Гічова // Фінанси підприємств. - 2008. - №4. - С. 88-97.
- 4.І ванюта Т.М. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Т.М.Іванюта, А.О.Заїчковський. - К.: ЦУЛ, 2009. - 256 с.
5. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: навчальний посібник. - [2-ге вид., доп. і перероб.] / С.М.Ілляшенко. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 220 с.
6. Тумар М.Б. Основи економічної безпеки підприємства: навч. посіб. / М.Б.Тумар. - К.: «Хай-Тек Прес», 2008. - 232 с.

Summary: Modernity is characterized by unexpected changes in the economic situation of industrial enterprises, due to various factors of influence that leadership requires an adequate indicator for assessing the status of production at any time to ensure economic security.

Keywords: economic security companies, system security, diagnostics financial activities, changes in the company, valuation methods, indicators, stability.

*Рецензент д.е.н., професор ХНЕУ Отенко І.П.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Сухорукова Т.Г.*

УДК 336.74

СТРУКТУРНО-ФУНКЦИОНАЛЬНОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОЦЕССА ПРИВЛЕЧЕНИЯ ДОЛГОСРОЧНЫХ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ

*Холодная Ю.Е., к.э.н., доцент,
Рац О.М., преподаватель (ХНЭУ)*

В статті вивчені і розглянуті проблеми фінансування іпотечного кредитування сучасного банку, розроблена функціональна модель організації залучення довгострокових фінансових ресурсів для надання іпотечних кредитів. Як єдина система обрано CASE – метод моделювання процесу залучення довгострокових фінансових ресурсів.

Ключові слова: іпотечне кредитування, довгострокові фінансові ресурси, CASE – метод, математичне моделювання.

Постановка проблемы. В современных условиях функционирования банковских учреждений ипотечное кредитование может быть снова приостановлено из-за недостатка ликвидных средств, поэтому появляется необходимость разработки новых форм финансирования ипотечных кредитов, добиться их удешевления и сделать доступными для широких слоев населения.

Анализ последних исследований и публикаций. Научные исследования разных аспектов процесса ипотечного кредитования нашли свое отображение в трудах отечественных и зарубежных ученых: Внуковой Н.Н. [1], Вовчака О. Н. [2], Гнатковского Б.М. [3] Г. М. Терещенко[5] и других.

Не уменьшая значимости научных наработок в рамках общей теории вопросов ипотечного кредитования, следует так же констатировать особенности сегодняшних вопросов финансирования данного процесса.

Постановка задания. Целью исследования является разработка функциональной модели организации привлечения долгосрочных финансовых ресурсов (ДФР) для предоставления ипотечных кредитов.

Изложение основного материала исследования. Одной из основных проблем долгосрочного ипотечного кредитования остается формирование ресурсов в самых эффективных формах. В странах Европейского Союза близко 17% жилищных ипотечных кредитов финансируются путем выпуска обеспеченных ипотечных облигаций (ОИО), и эта цифра продолжает стремительно расти.

Основной целью выпуска ОИО является привлечение долгосрочных финансовых средств для рефинансирования выдачи долгосрочных кредитов, а именно ипотечных ссуд [1]. Экономическая целесообразность осуществления инвестиций в ОИО заключается в том, что такие финансовые инструменты считаются наиболее надежными после казначейских обязательств, характеризуются высоким уровнем ликвидности на рынке, а также обеспечивают стабильный невысокий доход [2].

Одной из наиболее распространенных методологий для создания функциональных моделей (описаний) сложных систем и процессов является методология IDEF0. Цель построения функциональной модели процесса – это необходимое и достаточное формализованное описание всех подпроцессов, из которых состоит моделируемый процесс, а также характера взаимосвязей между ними. Такая модель способна обеспечить полное представление, как о функционировании исследуемого процесса, так и обо всех потоках информации.

Результатом использования IDEF0 является модель. Модель состоит из диаграмм, текста. Диаграммы являются основной компонентой модели. Все функции и взаимодействия отображаются на диаграммах в виде прямоугольников (функции) и стрелок (взаимодействия). Положение стрелки по отношению к прямоугольнику показывает конкретную роль взаимодействию. Действие, которое управляет, прямоугольник сверху. Ресурсы (даны или предметы, над которыми проводится действие в ходе